

तमेवाह सांवेति वक्तव्ये उपदेशे कर्तव्ये कृतं अलं तस्योपदेशोपि क्षानास्तीत्यर्थः ॥ २० ॥ सः अनंतरं श्लोकोक्तः प्राज्ञो बुद्ध्या बृहस्पतिसमो पितृन् यद्विनिष्कृष्टां कथां निबुद्धिं त्ववा दंप्राप्नुयात्तर्हि स एव युक्त्या स्व
 प्रावं स्वार्थं एष्यते उदके प्रक्षिप्तं तमाय सौत्यमिव ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ गोभिः रक्षिभिः चरान् चारान् स्वनुचरात्समाचारात् ॥ ३२ ॥ न
 सांत्वयोगमतिः प्राज्ञः कार्यकार्यप्रयोजकः ॥ निगूढबुद्धेर्दोषस्य वक्तव्ये वा कृतं तथा ॥ २० ॥ स निकृष्टां कथां प्राज्ञो यद्विबुद्ध्या बृहस्पतिः ॥ स्वभावमेष्यते तसं कृ
 ष्णाय समिवोदके ॥ २१ ॥ अनुयुं जीतकृत्या निसर्वाण्येव महीपतिः ॥ आगमैरुपदिष्टानि स्वस्य चैव परस्य च ॥ २२ ॥ मृदुशीलं तथा प्राज्ञं शूरं चार्थविधानवित् ॥
 स्वकर्मणि नियुं जीतये चान्ये च बलाधिकाः ॥ २३ ॥ अथ दृष्ट्वानियुक्तानि स्वानुरूपेषु कर्मसु ॥ सर्वास्ताननुवर्ततस्वरांस्तं त्रीरिवायता ॥ २४ ॥ धर्माणामविरोधे
 न सर्वेषां प्रियमाचरेत् ॥ ममायमिति राजायः सपर्वत इवाचलः ॥ २५ ॥ व्यवसायं समाधाय सूर्यो रश्मौ निवायतान् ॥ धर्ममेवाभिरक्षेत् कृत्वा तुल्ये प्रियाप्रिये ॥
 ॥ २६ ॥ कुलप्रकृतिदेशानां धर्मज्ञान् मृदुभाषिणः ॥ मध्ये वयसि निर्दोषान् हिते युक्तान् विष्णवान् ॥ २७ ॥ अलुब्धान् शिक्षितान् दान्तान् धर्मेषु परिनिष्ठितान् ॥ स्थाप
 येत्सर्वकार्येषु राजा धर्मार्थरक्षिणः ॥ २८ ॥ एतेन च प्रकरणे कृत्यानामा गतिं गतिं ॥ युक्तः समनुतिष्ठेत्तुष्टश्चरैरुपस्कृतः ॥ २९ ॥ अमोघक्रोधहर्षस्य स्वयंकृत्यान्व
 वेक्षितुः ॥ आत्मप्रत्ययकोशस्य बसुदैववसुंधरा ॥ ३० ॥ व्यक्तश्चानुग्रहो यस्य यथार्थश्चापि निग्रहः ॥ गुप्तात्मा गुप्तराष्ट्रश्च सराजराजधर्मवित् ॥ ३१ ॥ नित्यं
 राष्ट्रमवेक्षेत्तगोभिः सूर्य इवोदितः ॥ चरान् स्वनुचरां न्विद्यात्तथा बुद्ध्या स्वयंचरेत् ॥ ३२ ॥ कालं प्राप्तमुपादानार्थं राजा प्रसूचयेत् ॥ अहन्यहनि संदुह्यान्महींगा
 मिव बुद्धिमान् ॥ ३३ ॥ यथाक्रमेण पुष्पेभ्यश्चिनोति मधुषट्पदः ॥ तथा द्रव्यमुपादाय राजा कुर्वीत संचयं ॥ ३४ ॥ यदि गुप्तावशिष्टं स्यात्तद्विचिंत्य धर्मकामयोः ॥
 संचयान्न विसर्गी स्याद्राजा शास्त्रविदात्मवान् ॥ ३५ ॥ नार्थमल्पं परिभवेन्नावमन्येत शत्रवान् ॥ बुद्ध्या तु बुद्ध्या दान्मानं न चाबुद्धिषु विश्वसेत् ॥ ३६ ॥ धृतिर्दा
 द्यं संयमो बुद्धिरात्मा धैर्यं शौर्यं देशकालाप्रमादः ॥ अल्पस्य वा बहुनो वा विवृद्धौ धनस्यैतान्यष्टसमिधनानि ॥ ३७ ॥ अग्निस्तोको वर्धते प्याज्यसिक्तो वीजं चैकं
 रोहसहस्रमेति ॥ आयव्ययौ विपुलौ सन्निशाम्य तस्मादल्पं नावमन्येत वित्तं ॥ ३८ ॥ बालोऽप्यबालः स्य विरोरिपुः सदा प्रमत्तं पुरुषं निहन्यात् ॥ कालेनान्यस्य
 मूलं हरेत् कालज्ञाता पार्थिवानां वरिष्ठः ॥ ३९ ॥

अर्थप्रसूचयेत् अर्थवत्तान्ज्ञापयेत् ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ संचयान्न विसर्गी स्यात् कोशाद्धनं दद्यादपि तूपर्याद्धतमेवैत्यर्थः ॥

॥ ३५ ॥ ३६ ॥ आत्मदेहः देशे काले वा प्रमाद इत्येकं ॥ ३७ ॥ अबालः अहीनः अन्यः संपन्नः ॥ ३९ ॥